

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/181/2022
Identifikačné číslo spisu:	4320204296
Dátum vydania rozhodnutia:	26.10.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Bajánková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:4320204296.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne P. T., narodenej XX. V. XXXX, Ž., K. N.R. XXX/XX, zastúpenej Q. T., narodeným XX. V. XXXX, Ž., K. N. XXX/XX ako zákonným zástupcom a advokátom JUDr. Ondrejom Mészárosom, Želiezovce, Brezová 10, proti žalovanému R. D., narodenému X. V. XXXX, Ž., Y. XXXX/X, zastúpenému advokátskou kanceláriou Jóža a partneri, s.r.o., Nitra, Sládkovičova 7, IČO: 53 815 963, o ochranu osobnosti a priznanie náhrady nemajetkovej ujmy, vedenom na Okresnom súde Levice pod sp. zn. 11C/36/2020, o dovolaní žalovaného proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 28. februára 2022 sp. zn. 5Co/14/2022, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žalobkyni priznáva náhradu trov dovolacieho konania voči žalovanému v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Žalobkyňa zastúpená zákonným zástupcom sa prostredníctvom svojho právneho zástupcu žalobou doručenou súdu prvej inštancie dňa 11.08.2020 domáhala voči žalovanému učinenia verejného ospravedlnenia rovnakým spôsobom, t. j. prostredníctvom sociálnej siete facebook a youtube tak, ako žalovaný zverejnil zvukový záznam týkajúci sa žalobkyne ako aj jej prejavov osobnej povahy a zaplatiť jej sumu vo výške 10.000,- eur titulom náhrady nemajetkovej ujmy. Uplatnila si náhradu trov konania v plnej výške.

2. Okresný súd Levice rozhodol rozsudkom pre zmeškanie dňa 9. apríla 2021 č. k. 11C/36/2020-46. Výrokom I. uložil žalovanému povinnosť učiniť voči žalobkyni verejné ospravedlnenie rovnakým spôsobom, t. j. prostredníctvom sociálnej siete facebook a youtube tak, ako zverejnil zvukový záznam týkajúci sa žalobkyne ako aj jej prejavov osobnej povahy, a to do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Výrokom II. uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu vo výške 10.000,- eur, a to do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Výrokom III. priznal žalobkyni voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2.1. Súd doručoval žalovanému žalobu spolu s jej prílohami a uznesením sp. zn. 11C/36/2020-25 zo dňa 02.09.2020, ktorým žalovaného podľa § 167 ods. 2 CSP vyzval, aby sa v lehote 15 dní od doručenia

tohto uznesenia písomne vyjadril k žalobe doručenej na Okresný súd Levice dňa 11.08.2020, aby vo svojom vyjadrení uviedol rozhodujúce skutočnosti na svoju obranu, pripojil listiny, na ktoré sa odvoláva, označil dôkazy na preukázanie svojich tvrdení; ak uplatnený nárok v celom rozsahu neuznáva. Zároveň ho súd poučil, že vyjadrenie k žalobe má predložiť s potrebným počtom rovnopisov a s prílohami tak, aby jeden rovnopis zostal na súde, a aby každá strana dostala jeden rovnopis. Záverom zdôraznil, že ak žalovaný túto povinnosť bez vážneho dôvodu nesplní, súd môže aj bez nariadenia pojednávania rozhodnúť rozsudkom pre zmeškanie, ktorým žalobe vyhovie (§ 273 CSP).

2.2. Žalovanému bolo toto uznesenie spolu so žalobou a prílohami doručené podľa § 32 ods. 5 písm. b) Zákona č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente) dňa 23.09.2020, a to márnym uplynutím úložnej lehoty [v zmysle § 32 ods. 5 písm. b) predmetného zákona, elektronická úradná správa, vrátane všetkých elektronických dokumentov, sa považuje za doručenie, ak nie je adresátom orgán verejnej moci a doručuje sa do vlastných rúk, dňom, hodinou, minútou a sekundou uvedenými na elektronickej doručke alebo márnym uplynutím úložnej lehoty podľa toho, ktorá skutočnosť nastane skôr, a to aj vtedy, ak sa adresát o tom nedozvedel]. Žalovaný sa napriek výzve súdu k žalobe písomne nevyjadril, skutkové tvrdenia žalobcu žiadnym spôsobom nepoprel.

2.3. Súd rozhodol o podanej žalobe rozsudkom pre zmeškanie žalovaného podľa § 273 CSP, keď mal za to, že sú kumulatívne splnené podmienky na jeho vydanie, keďže ide o žalobu podľa § 137 písm. a) CSP, súd uznesením uložil žalovanému povinnosť v určenej lehote písomne sa vyjadriť k žalobe a v tomto svojom vyjadrení uviesť rozhodujúce skutočnosti na svoju obranu, pripojiť listiny, na ktoré sa odvoláva, a označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, pričom žalovaný túto povinnosť bez vážneho dôvodu nesplnil. Súd v tomto uznesení žalovaného tiež poučil o následkoch nesplnenia takto uloženej povinnosti vrátane možnosti vydania rozsudku pre zmeškanie a doručil mu ho podľa § 32 ods. 5 písm. b) Zákona č. 305/2013 Z. z. (zákon o e-Governmente) do vlastných rúk. Súd tak rozsudok verejne vyhlásil podľa § 219 ods. 3 CSP dňa 09.04.2021.

2.4. Súd prvej inštancie aplikoval ustanovenia § 273, § 137 písm. a), § 375, § 277 ods. 1, 3, § 151 ods. 1, § 232 ods. 3, § 255 ods. 1, § 262 ods. 1, 2 CSP.

3. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal právny zástupca žalovaného návrh na zrušenie rozsudku pre zmeškanie č. k. 11C/36/2020, vyjadrenie k žalobe a odvolanie. Súd prvej inštancie rozhodol uznesením č. k. 11C/36/2020-90 zo dňa 28. októbra 2021 tak, že návrh žalovaného na zrušenie rozsudku Okresného súdu Levice sp. zn. 11C/36/2020-46 zo dňa 09.04.2021 pre zmeškanie žalovaného zamietol. Žalovaný podal odvolanie proti uzneseniu 11C/36/2020-90. Krajský súd v Nitre rozhodol uznesením zo dňa 28. februára 2022 sp. zn. 5Co/14/2022, 5Co/15/2022 o oboch podaných odvolaniach žalovaného tak, že výrokom I. odvolanie žalovaného proti rozsudku pre zmeškanie Okresného súdu Levice zo dňa 9. apríla 2021 č. k. 11C/36/2020-46 odmietol. Výrokom II. napadnuté uznesenie Okresného súdu Levice zo dňa 28. októbra 2021 č. k. 11C/36/2020-90 potvrdil. Výrokom III. žalobkyni voči žalovanému priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

3.1. Vo vzťahu k odvolaniu podanému proti rozsudku súdu prvej inštancie pre zmeškanie odvolací súd konštatoval, že odvolanie bolo podané oneskorene. Z obsahu spisu vyplývalo, že napadnutý rozsudok pre zmeškanie bol žalovanému doručený do elektronickej schránky žalovaného dňa 25. apríla 2021. Žalovaný podal odvolanie prostredníctvom svojho právneho zástupcu proti napadnutému rozsudku pre zmeškanie súdu prvej inštancie dňa 6. júla 2021. Lehota na podanie odvolania začala plynúť žalovanému nasledujúci deň po doručení napadnutého rozsudku pre zmeškanie žalovaného, t. j. 26. apríla 2021, posledný deň 15-dňovej lehoty na podanie odvolania pripadol na deň 11. mája 2021, kedy mohol súdu odvolanie doručiť osobne alebo na prepravu. Odvolanie bolo právnym zástupcom žalovaného podané elektronicke až dňa 6. júla 2021, teda zjavne po uplynutí zákonnej lehoty, preto ho odvolací súd ako oneskorene podané podľa ust. § 386 písm. a) CSP odmietol.

3.2. Vo vzťahu k napadnutému uzneseniu súdu prvej inštancie zo dňa 28. októbra 2021 č. k. 11C/36/2020-90, ktorým súd zamietol návrh žalovaného na zrušenie rozsudku pre zmeškanie žalovaného a odvolanie voči nemu podanému, odvolací súd konštatoval jeho vecnú správnosť výroku napadnutého uznesenia, a preto postupom podľa § 387 ods. 1, 2 CSP napadnuté uznesenie ako vecne správne potvrdil. Na zdôraznenie správnosti doplnil, že jediným kritériom pri posudzovaní relevantného dôvodu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie bola existencia ospravedlniteľného dôvodu. K argumentácii

právneho zástupcu žalovaného odvolací súd poznamenal, že hlavným účelom elektronických schránok je zrovnoprávnenie doručovania dokumentov elektronicky s doručovaním dokumentov písomne. Elektronické podanie urobené prostredníctvom elektronickej schránky má rovnaké právne účinky ako podanie, ktoré bolo doručené orgánu verejnej moci v listinnej podobe. A rovnako to platí aj pre opačný smer komunikácie - elektronický úradný dokument doručený do elektronickej schránky má rovnaké právne účinky ako úradný dokument, ktorý doručuje orgán verejnej moci v listinnej podobe. Znamená to, že ak do elektronickej schránky adresáta príde dokument od súdu, je to z hľadiska právnych účinkov to isté, ako keby mu list zo súdu prišiel do vlastných rúk poštou. Žalovaný mal v čase doručovania písomností zo súdu zriadenú elektronickú schránku aktivovanú na elektronické doručovanie, preto jeho argumenty o nevedomosti prebiehajúceho konania sú právne bezvýznamné. Fyzická osoba, ktorej bola zriadená elektronická schránka, je jej majiteľom a je oprávnená disponovať s ňou v súlade a spôsobom ustanoveným zákonom o e-Governmente.

3.3. Pokiaľ okresný súd podľa § 105 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) doručoval písomnosti do elektronickej schránky žalovaného podľa osobitného predpisu, t. j. zákona č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o e-Governmente“), musí žalovaný dôvod, pre ktorý zmeškal lehotu na podanie vyjadrenia podľa § 273 písm. a) CSP (ako aj pojednávanie vo veci, na ktorom bol vyhlásený rozsudok pre zmeškanie), preukázať ako adresát elektronickej úradnej správy domáhajúci sa rozhodnutia orgánu verejnej moci o neúčinnosti elektronického doručenia podľa § 33 ods. 1 zákona o e-Governmente, t. j. že objektívne nemohol prevziať elektronickú úradnú správu z dôvodu, ktorý nenastal na jeho strane alebo jeho pričinením (písm. a/), alebo na jeho strane nastali také dôvody, ktoré mu objektívne neznemožnili prevziať elektronickú úradnú správu, avšak takéto prevzatie by bolo spojené s nepomernými ťažkosťami, ktorých prekonanie od neho nie je spravodlivé požadovať (písm. b/). Tým, samozrejme, nie je dotknuté oprávnenie žalovaného podať príslušnému orgánu verejnej moci osobitný návrh podľa § 33 ods. 1 zákona o e-Governmente (Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 238/2019 z 10. septembra 2019). Napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie tak odvolací súd podľa ust. § 387 ods. 1, 2 CSP ako vecne správne potvrdil a úspešnej žalobkyni priznal náhradu trov odvolacieho konania.

4. Proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre sp. zn. 5Co/14/2022 zo dňa 28.02.2022 podal dovolanie právny zástupca žalovaného. Napadol I. výrok uznesenia, ktorým bolo odvolanie proti rozsudku pre zmeškanie odmietnuté ako oneskorene podané. Vo zvyšnej časti uznesenie napadnuté nebolo a nie je teda ani predmetom dovolacieho prieskumu.

4.1. Dovolateľ vytkol odvolaciemu súdu nedostatočné odôvodnenie napadnutého uznesenia, ktoré sa nezaoberalo dôvodmi zmeškania lehoty na podanie odvolania, či boli dôvodné alebo či dôsledkom toho je možné zmeškanú lehotu odpustiť. Poukázal na to, že odvolací súd sa len stotožnil s argumentáciou súdu prvého stupňa ohľadne aplikácie zákona č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente), ktorý považuje za nesprávny. Dovolateľ opätovne poukázal na argumentáciu z odvolacieho konania a na rozsudky SD EÚ C-292/10 Cornelius de Visser a C-394/07 Gambazzi, z ktorých jednoznačne vyplýva, že zakotvenie prísneho režimu doručovania v CSP (§ 106, § 111 ods. 3 a § 112 CSP) má priestor len v prípade, ak má žalovaný o spore vedomosť. Uviedol, že musí platiť, že žalovanému treba doručiť raz riadne žalobu, a následne je už zodpovednosť za preberanie zásielok na strane sporu. Pravidlom pri doručovaní žaloby fyzickej osobe by mala byť obligatornosť vyšetrovacích úkonov vo vzťahu k pobytu žalovaného, napríklad dopytom na Sociálnu poisťovňu, daňový úrad, ústav na výkon trestu a pod. Dovolateľ opätovne zdôraznil, že z jeho strany nebola vedomosť o aktívnej elektronickej schránke fyzickej osoby na doručovanie písomností, do ktorej boli súdom spomínané písomnosti zasielané. Uviedol, že je nepochopiteľné, prečo súd pri tak mimoriadne právne náročnom konaní doručoval výlučne elektronicky, keď v iných prebiehajúcich konaniach doručoval žalovanému písomnosti prostredníctvom pošty. Pokladal za dôležité zdôrazniť, že sa zdržiava na adrese trvalého pobytu a riadne si preberá poštu, prílišný formalizmus súdov považuje za v rozpore so súdnym konaním.

4.2. Žiadal dovolací súd, aby uznesenie v napadnutom prvom výroku zrušil a súčasne zrušil aj rozsudok Okresného súdu Levice 11C/36/2020-46 zo dňa 9. apríla 2021 a vec vrátil odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Uplatnil si náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

5. K podanému dovolaniu sa vyjadril právny zástupca žalobkyne, ktorý žiadal dovolanie zamietnuť ako nedôvodné. Uviedol, že nie je možné aplikovať tvrdenia žalovaného ohľadom obligatórnych vyšetrovacích úkonov vo vzťahu k pobytu žalovaného, alebo doručovaním prostredníctvom policajného zboru a podobne, nakoľko v danom prípade sú súdy, resp. orgány verejnej moci povinné zo zákona č. 305/2013 Z. z. o e-Governmente v znení neskorších predpisov prioritne doručovať všetky písomnosti v elektronickej podobe do elektronickej schránky v prípade, že ju má niekto zriadenú. Žalovaný je v súlade so zásadou, že práva patria bdelým zodpovedný za riadne preberanie či už papierovej alebo elektronickej pošty a bolo len na konaní žalovaného, či sa dozvie, alebo naopak či z dôvodu zanedbania preberania pošty v elektronickej schránke o žalobe nedozvedel. Tvrdenie žalovaného, že nemal vedomosť o prebiehajúcom konaní je irelevantné, pretože túto vedomosť mohol mať, keby si svoje povinnosti ohľadne preberania pošty v elektronickej schránke plnil riadne. Žalovaný počas celého konania nepreukázal existenciu ospravedlniteľného dôvodu, pre ktorý zmeškal lehotu.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie bolo podané včas (§ 427 ods. 1 CSP), a to oprávneným subjektom (§ 424 CSP), zastúpeným podľa § 429 ods. 1 CSP skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti, pričom zistil, že dovolanie je potrebné zamietnuť.

7. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

8. Dovolateľ dovolací dôvod výslovne nevymedzil, dovolací súd posúdil dovolanie podľa obsahu a snažiac sa autenticky porozumieť textu je z tohto možné vyvodiť prípustnosť dovolania v zmysle ust. § 420 písm. f) CSP, teda že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace práva v takej miere, že porušil jej právo na spravodlivý súdny proces. Dovolateľ namietol nedostatočné odôvodnenie napadnutého uznesenia v časti, kde sa odvolací súd vôbec nezaoberal dôvodmi zmeškania lehoty na podanie odvolania, či boli tieto dôvodné a či dôsledkom toho je možné zmeškanú lehotu odpustiť. Dovolací súd zdôrazňuje, že predmetom dovolacieho prieskumu je výlučne prvý výrok napadnutého uznesenia odvolacieho súdu, ktorým došlo k odmietnutiu odvolania z dôvodu, že odvolanie bolo oneskorene podané.

9. Odvolací súd k tejto argumentácii uviedol, že z obsahu spisu vyplývalo, že napadnutý rozsudok pre zmeškanie bol žalovanému doručený do elektronickej schránky žalovaného dňa 25. apríla 2021. Žalovaný podal odvolanie prostredníctvom svojho právneho zástupcu proti napadnutému rozsudku pre zmeškanie súdu prvej inštancie dňa 6. júla 2021. Lehota na podanie odvolania začala plynúť žalovanému nasledujúci deň po doručení napadnutého rozsudku pre zmeškanie žalovaného, t. j. 26. apríla 2021, posledný deň 15-dňovej lehoty na podanie odvolania pripadol na deň 11. mája 2021, kedy mohol súdu odvolanie doručiť osobne alebo na prepravu. Odvolanie bolo právnym zástupcom žalovaného podané elektronicke až dňa 6. júla 2021, teda zjavne po uplynutí zákonnej lehoty.

10. Dovolací súd preskúmaním obsahu spisu a postupu súdu prvej inštancie v tejto časti dovolania podotýka, že súd prvej inštancie postupoval správne, keď napadnutý rozsudok 11C/36/2020-46 zo dňa 9. apríla 2021 doručoval do elektronickej schránky žalovaného, nakoľko takýto postup mu priamo vyplýva zo zákona č. 305/2013 Z. z. o e-Governmente. V súlade s ust. § 31a ods. 1 zákona o e-Governmente orgán verejnej moci za podmienok podľa odsekov 11 a 12 odošle elektronický úradný dokument prostredníctvom modulu elektronického doručovania správcovi modulu elektronického doručovania, ktorý prostredníctvom modulu elektronického doručovania bezodkladne zabezpečí jeho doručenie do elektronickej schránky adresáta, a ak elektronická schránka adresáta nie je aktivovaná,

zabezpečí jeho doručenie adresátovi v listinnej podobe prostredníctvom poštového podniku, spôsobom podľa osobitného predpisu upravujúceho konanie v danej veci. Vyhodenie listinnej podoby elektronického úradného dokumentu zabezpečí správca modulu elektronického doručovania vo forme listinného rovnopisu elektronického úradného dokumentu podľa odseku 2. Z dôvodovej správy k zákonu č. 238/2017 Z. z., ktorým sa menil a dopĺňal zákon o e-Governmente k tomuto ustanoveniu vyplýva, že od 1. novembra 2016 majú orgány verejnej moci povinnosť vykonávať verejnú moc elektronicky a úradné dokumenty doručovať elektronicky do aktivovaných elektronických schránok. Pre adresátov, ktorí nemajú aktivované elektronické schránky, sa doručujú úradné rozhodnutia naďalej v listinnej podobe, vo forme rovnopisu. Navrhované riešenie vychádza z predpokladu, že orgány verejnej moci vytvárajú úradné dokumenty už len v elektronickej podobe a doručujú ich s použitím modulu elektronického doručovania. Tento modul teda môže prijať elektronické úradné dokumenty a automatizovaným spôsobom vyhodnotiť, či príslušný adresát má alebo nemá aktivovanú elektronickú schránku. Na základe výsledku vyhodnotenia systém buď doručí úradné dokumenty do aktivovanej elektronickej schránky alebo zvolí listinné doručovanie.

11. Šetrením v spise dovolací súd zistil, že žalovanému bola elektronická schránka zriadená dňa 22.04.2014. Aktivovaná na doručovanie pre prijímanie elektronických úradných dokumentov (rozhodnutí) bola predmetná schránka v období od 13.02.2017 do 28.06.2021. V období doručovania rozsudku 11C/36/2020 tak dovolateľ mal aktívnu elektronickú schránku, a len samotná skutočnosť, že dokumenty v nej si nepreberal, resp. k otváraniu dokumentov pristupoval selektívne, nezakladá neúčinnosť takéhoto doručenia. Pozornosti dovolacieho súdu neušla skutočnosť, že dovolateľ si niektoré úradné dokumenty prevzal a prijatú poštu si evidentne triedil po priechodkách podľa odosielateľa (daňový úrad, finančná správa, polícia, sociálna poisťovňa, zdravotná poisťovňa).

12. Pokiaľ dovolateľ namieta okolnosti týkajúce sa doručenia žaloby (ktoré obsahovo tvoria väčšinu podaného dovolania), teda absenciu vedomosti o prebiehajúcom konaní proti nemu, toto nie je predmetom dovolacieho konania, keďže prieskum dovolacieho súdu sa týka výlučne argumentácie ohľadne včasnosti podaného odvolania.

13. Z vyššie uvedeného vyplýva, že zo strany súdu nedošlo k nesprávnemu procesnému postupu, ktorý by znemožnil dovolateľovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že by došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, a preto dovolací súd konštatuje, že dovolateľom uplatnený dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP neexistuje (nie je daný). Z uvedeného dôvodu preto v sumare dovolanie dovolateľa podľa ustanovenia § 448 CSP zamietol.

14. Dovolací súd rozhodol o trovách dovolacieho konania podľa ustanovenia § 255 ods. 1 CSP. Súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Žalobkyňa mala plný úspech vo veci, dovolací súd jej tak priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov dovolacieho konania v celom rozsahu.

15. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.